

TALİP APAYDIN'IN

KURTULUŞ SAVAŞI
ROMAN ÜÇLEMESİ

(TOZ DUMAN İÇİNDE, VATAN DEDİLER, KÖYLÜLER)

Kemal EROL

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-399-283-5	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Talip Apaydın'ın Kurtuluş Savaşı Roman Üçlemesi (Toz Duman İçinde, Vatan Dediler, Köylüler)	Yayıncı Sertifika No 47518
Yazar Kemal EROL ORCID iD: 0000-0003-2234-3090	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	Bisac Code FIC019000
	DOI 10.37609/akya.2717

Kütüphane Kimlik Kartı
Erol, Kemal.

Talip Apaydın'ın Kurtuluş Savaşı Roman Üçlemesi
(Toz Duman İçinde, Vatan Dediler, Köylüler) / Kemal Erol.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
285 s. ; 135x210 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253992835
1. Edebiyat-Roman.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

Köy Enstitüsü çıkışlı öğretmen yazar Talip Apaydın, yarım asrı aşkın iş ve sanat hayatında hemen her türde eser vermiş ancak daha çok romancı kimliğiyle tanınmış bir sanatkârdır. Sabahattin Ali, Memduh Şevket Esenal, Mahmut Makal ile daha sonra Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Kemal Tahir, Samim Kocagöz, Fakir Baykurt, Kemal Bilbaşar, Mehmet Başaran, Ceyhun Atuf Kansu nesli arasında yer alan Apaydın, roman ve öykülerinde “gözlemci gerçekçilik” anlayışında kabul görmüştür. Sanat anlayışını temellendiren dünya görüşünün merkezinde, maddî yetersizliği içinde kenara itilen ya da unutulmuş küçük insanı sahiplenme duygusu vardır. Yoksulu zengine, iyiyi kötüye, haklıyı haksıza, üretken insanı tembele veya “aracı”ya, dürüstü dolandırıcıya tercih eden; onların haklarını gözetme ve koruma sorumluluğunu üstlenen müşfik bir aydın insan profilini çizer. Anadolu insanını tarihten gelen kıymet hükümleri içinde tartıştır, çözüm bekleyen sorunlarını tanıtır. Toplumcu-gerçekçi sanat anlayışı, onu her bakımdan insana, ait olduğu topluma ve toplumun sorunlarına yöneltmiştir. Bütün eserlerinde öne çıkan eleştirilerin ana odağında ülkenin kalkınması ve toplumun gelişmesinin önünde engel teşkil eden bozuk düzeni, yönetici kadroları, başta idarî yapı ve onun doğurduğu sosyal adaletsizliği sorgulamak vardır. Roman ve öykülerinin hemen tamamında olay örgüsünün eleştirel bir bakış açısına dayanıyor olması da bu yüzdendir.

Talip Apaydın, *Toz Duman İçinde*, *Vatan Dediler* ve *Köylüler* adlı roman üçlemesiyle Kurtuluş Savaşı'nın önemli romancılarından biri olarak da kabul görmüş bir yazardır. Bu romanlarında yakın tarihimizde yaşanmış önemli bir olayı, toplumumuzun bir dönem

içinden geçtiği tarihsel, kültürel, siyasal ve ekonomik temelli ağır sınavından zaferle çıkışını roman kurgusu içinde sergilemiştir. Millî mücadeleyi ifade eden söz konusu Kurtuluş Savaşı'nın Savaşının genel görünümünü; o gerçekler içinde yaşayan Anadolu köylüsünün dramını, savaşa katkısını, geleceğe dair umudunu yansıtmıştır. Apaydın, içinde aynı şahıs kadrosu, dönem ve mekânı Doğu-Batı çatışması ekseninde ele aldığı İstiklâl Harbi'ni canlandırmıştır. Dizinin son cildi, 1992 Orhan Kemal Roman Armağanı ve Edebiyatçılar Büyük Ödülü'nü alan *Köylüler* (1991) dir. Yazar, birbirinin devamı olan bu roman dizisinde cepheyi, cephe gerisini; savaşın başlayış (Toz Duman İçinde), sürüş (Vatan Dediler) ve bitiş (Köylüler) serüvenini bir bütün hâlde kronolojik esasları da göz ardı etmeden tahkiye etmiştir. Bu dizi, savaşın sebep ve sonuçları; başta Türk, Kürt, Laz olmak üzere diğer Anadolu halklarından müteşekkil savaşan Kuva-yi Milliyecilerin sosyo-ekonomik durumları, görüşleri ve savaş öncesi kararlılıkları ile savaş sonrasına dair umutları, beklentileri ve nihayet hayal kırıklıkları abartıya ve yapaylığa düşmeden yansıtılabilmiş muazzam bir çalışmadır. Yazıldığı dönemden günümüze kadar ciddi bir okuyucu kitlesini kendisine bağlayan bu eserler “Talip Apaydın'ın Kurtuluş Savaşı Roman Üçlemesi” adıyla pek çok yönüyle yeniden değerlendirilmeye çalışıldı.

Bu çalışma, toplam 10 bölümden oluşmaktadır. “**Türk Romanında Kurtuluş Savaşı**” diye adlandırılan birinci bölümde ulusal kurtuluş savaşını konu edinen roman ve yazarlarının milli mücadeleye dair görüşlerine yer verildi. İkinci bölüm, **Türk Romanında Köy, Köylü ve Kurtuluş Savaşı**” adını alır. Burada Kurtuluş Savaşı'nın en çok Kuva-yi Milliyeci köylülerin katkısıyla zafere ulaştığı, bu nedenle konunun “Köy Edebiyatı” kapsamında değerlendirilebilecek Cumhuriyet Dönemi köy romanlarına fazlasıyla yansıdığı vurgulandı. Kurtuluş Savaşı öncesinde ülkenin siyasi, sosyal ve ekonomik ortamına; Millî Mücadelede işgalci

güçlere karşı gösterilen direniş, Kuvâ-yı Millîye katılan köylünün rolüne ve cephede savaş sahnelerinin romana yansıyan yönlerine dikkat çekildi. Üçüncü bölüm, “**Eğitim Kurumları ve Toplumsal Aydınlanma Süreci**”ne ayrıldı. Mezkûr eserler her ne kadar Kurtuluş Savaşı’nı konu edinmişlerse de olayların merkezinde Anadolu köyü ve köylüsü vardır. Türk roman ve öyküsünün köye yönelişini sağlayan ilk olmasa da en büyük ve en etkin gücün, dönemin Köy Enstitüsü eğitim kurumlarında kök verdiği bilinir. Bu bölümde Talip Apaydın gibi aynı kurumdan mezun olmuş öğretmen yazarların romanları vasıtasıyla toplumda yerleştirmeye çalıştıkları ulusal bilinç ve bunun yarattığı milli mücadele ruhu ele alındı. Dördüncü bölümde Talip Apaydın’ın sanat anlayışına ve eserlerine yer verildi. Çalışmanın ana omurgasını oluşturan “**Talip Apaydın’ın Kurtuluş Savaşı Roman Üçlemesi**” de beşinci bölümde değerlendirildi. Burada diziyi oluşturan *Toz Duman İçinde*, *Vatan Dediler ve Köylüler*; her biri olay örgüsü bağlamında ayrı ayrı detaylandırıldı. Ulusal özgürlük mücadelesinin roman kurgusu içindeki ifadesinin nasıllığına cevap arandı. Bu romanların odaklandığı başlıca “**Temalar**”, çalışmanın altıncı bölümüne yerleştirildi. Romanın ana ekseninde yer alan konu İstiklâl Harbi olsa da asıl temanın vatan-millet sevgisi, köylünün sağlık, eğitim ve ekonomik sorunları, savaş sürecinde yeni oluşan köylü aile kurumu ve savaşın getirdiği zorunlu çok evlilik sorunu olduğu görüldü. Bundan sonra gelen yedinci bölümün konusu “**Şahıs Kadrosu**”dur. Bu bölümde roman kişileri foksiyonları, meslekî durumları, yaş ve cinsiyetleri bakımından tasnif edildi. Apaydın’ın şahıs kadrosu içerisinde köylülerin, kasaba ve kentlilerden; ekonomik yetersizlik içinde bunalan, bocalayan dar gelirli kimselerin zenginlerden; erkeklerin, kadınlardan; okur-yazar olmayanların okumuşlardan; genç ve orta yaş grubundan kimselerin çocuk ve yaşlılardan sayı bakımından çoğunlukta olduğu tespit edildi. Bu kadronun meslekî açıdan tarım işçileri,

esnaflar, küçük satıcılar, tüccarlar, bürokratlar, öğretmenler, müfettişler, doktorlar, kaymakamlar, milletvekilleri, yöneticiler, subaylar, apartman kapıcıları, mühendisler, fabrika işçileri, şoförler, çobanlar, ev kadınları, imamalar, muhtarlar ve serbest meslek erbabı gibi çevrelerden oluştuğu saptandı. Sekizinci bölümde romanlar “**Zaman-Mekân**” unsurları bakımından tetkik edildi. Burada köy, kasabada ve kente olayların neredeyse tamamının açık mekânda cereyan ettiği tespit edildi. Dokuzuncu bölüme “**Köylünün Hayal Kırıklığı ve İdarî Yapıyı Tenkit**” adı verildi. Bu başlık altında zaferle sonuçlanması hâlinde savaş sonrası köylünün değişip değişmeyecek olan mevcut durumuna; bağlantılı olarak idarî yapıya yöneltmiş eleştirilerin yoğunluğuna ayna tutuldu. Son ve onuncu bölüm ise yazarın **dil ve anlatımına** ayrıldı. Burada da Apaydın’ın dil-edebiyat ve anlatım örgüsü hakkındaki görüşleri ortaya konuldu. Onun dilinde yerel söyleyişin olduğu ancak bunun makul sınırlarda kaldığı; halk edebiyatı unsurlarına yer verdiği; kişi ve mekân tasvirlerinin renkli ama abartısız olduğu; aynı dönem yazarlarının, Apaydın’ın dil ve üslubu hakkında olumlu görüşler beyan ettikleri, örneklerle ortaya konuldu.

Çalışmayı muhtemel yanlış ve noksanlarıyla birlikte değerlendirme takdiri elbette okuyucuya aittir. Beklentimiz, bu eserin alan araştırmacılarına önemli bir katkı sunmasıdır.

Prof. Dr. Kemal EROL

Ağustos 2023

VAN

İÇİNDEKİLER

Giriş 1

BÖLÜM 1

Türk Romanında Kurtuluş Savaşı..... 7

BÖLÜM 2

Türk Romanında Köy, Köylü ve Kurtuluş Savaşı..... 17

2.1. Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Köy Romanı 18

2.2. Kurtuluş Savaşı Romanlarında Ülkenin Siyasi, Sosyal ve Ekonomik Ortamı..... 24

2.3. Millî Mücadele: İşgalcilere Karşı Direniş 30

2.3.1. Kuvâ-yı Milliye ve Köylünün Rolü 36

2.3.2. Cephede Savaş Sahneleri..... 39

BÖLÜM 3

Eğitim Kurumları ve Toplumsal Aydınlanma Süreci 43

3.1. Köye Dönük Yeni Eğitim Kurumları: Köy Enstitüsü..... 43

3.2. Köy Enstitülü Yazarların Romanlarında Ulusal Bilinç ve Milli Mücadele..... 50

BÖLÜM 4

Talip Apaydın'ın Sanat Anlayışı ve Eserleri 55

4.1. Edebiyat ve Sanat Anlayışı 56

4.1.1. Toplumcu Gerçekçilik Anlayışı 60

4.2. Edebî Nevilerde Sanat Anlayışı 67

4.2.1. Roman..... 67

4.2.2. Öykü..... 73

4.2.3. Şiir 76

4.3. Güzel Sanatlara Bakışı	79
4.3.1. Müzik	79
4.4. Talip Apaydın'ın Eserleri	81
4.4.1. Romanlar	81
4.4.2. Öyküler	84
4.4.3. Şiirler	85
4.4.4. Anılar	86
4.4.5. Oyunlar	86
4.4.6. Denemeler	86
4.4.7. Makaleler	87
4.4.8. Derleme	87

BÖLÜM 5

Talip Apaydın'ın Kurtuluş Savaşı Roman Üçlemesi	89
5.1. Roman ve Ulusal Özgürlük Bilinci	89
5.2. Kurtuluş Savaşı Roman Üçlemesi	92
5.2.1. Toz Duman İçinde (1974)	96
5.2.2. Vatan Dediler (1981)	106
5.2.3. Köylüler (1991)	111

BÖLÜM 6

Temalar	119
6.1. Vatan - Millet Sevgisi	119
6.2. Kurtuluş Savaşı'nda Haber Akışı	130
6.3. Ekonomik Yetersizlik	132
6.4. Sağlık Problemi	138
6.5. Savaş Sürecinde Köylünün Evlilik Problemi	141
6.5.1. Savaşın Getirdiği Çok Evlilik	145
6.6. Diğerleri	147

BÖLÜM 7

Köylünün Hayal Kırıklığı ve İdarî Yapıyı Tenkit.....	153
7.1. Köylü Zaferden Ne Umdu Ne Buldu	154
7.2. İdarî Yapıya Yönelik Tenkit	164

BÖLÜM 8

Kişiler.....	179
8.1. Fonksiyonları Bakımından Kişiler	181
8.1.1. Bilinçli Başkarakter: Molla Mahmut.....	181
8.1.2. “Kuva-yı Milliye”ci Köylüler.....	184
8.1.3. “Kuvayı Milliye” Karşıtları.....	190
8.1.4. Çıkarıcı, Kurnaz Köylüler.....	194
8.2. Meslekî Durumlarına Göre Kişiler	198
8.2.1. Subaylar	198
8.2.2. Öğretmenler.....	202
8.2.3. Devlet Memurları: Bürokratlar.....	206
8.2.4. Din Adamları	211
8.3. Yaşlarına Göre Köylü Kadınlar.....	214
8.3.1. Yaşlı Kadınlar	214
8.3.2. Orta Yaşlı Kadınlar.....	217

BÖLÜM 9

Zaman-Mekân	221
9.1. Zaman.....	221
9.2. Mekân	230

BÖLÜM 10

Dil ve Anlatım	245
10.1. Apaydın'ın Dil - Edebiyat ve Anlatım Örgüsü Hakkındaki Görüşleri.....	246
10.2. Apaydın'ın Dilinde Yerel Söyleyiş	248

> İçindekiler

10.3. Dilde Halk Edebiyatı Unsurları.....	250
10. 4. Kelime Seçiciliđi	251
10.5. Cümle Kuruluşu	252
10.6. Tasvir / Betimleme	254
10.6.1. Kişi Tasvirleri	255
10.6.2. Mekân Tasvirleri.....	257
10.7. Apaydın'ın Dil ve Anlatım Örgüsü Hakkında Söylenenler	260
Sonuç.....	265
Kaynakça.....	271

KAYNAKÇA

- Adasal, Rasim (1979). *Normal ve Anormal Açından Kişilik ve Karakter Portreleri*, İstanbul.
- Akçakayalıoğlu, Cihat (1992). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, S. 25, C. IX.
- Akmen, Üstün (1968). "Toplumcu Romanlar" *Dost*, 44-45.
- Aktaş, Şerif (2000). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*, 5. bsk., Ankara.
- Akyüz, Kenan (1979). *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri I*, AÜDTÇF 3.Bsk., Ankara.
- Andaç, Feridun (2000). *Edebiyatımızın Yol Haritası*, Can Yay., İstanbul.
- Apaydın, Talip (?). "Köyden Söz Eden Roman", *Bilgiden Bilince Eğitim*, S.137.
- Apaydın, Talip (1952). *Bozkırda Günler*, 1. Baskı, Varlık Yay., İstanbul.
- Apaydın, Talip (1962). "Soruşturmamız", *Varlık Yıllığı*. S.24.
- Apaydın, Talip (1969). (Röp: Ahmet Köksal), "Türkiye'nin Haritası Geleceğe Göre Yapılmamış", *Papirüs*, S. 34.
- Apaydın, Talip (1971). *Devrim İçin Edebiyat*, TÖS, II. Devrimci Eğitim Şurası, Ankara.
- Apaydın, Talip (1972). "Öykü Üzerine" *Yansıma*, S. 6 .
- Apaydın, Talip (1974). *Toz Duman İçinde*, Hürriyet Yay., İstanbul
- Apaydın, Talip (1975). "Soruşturma", *Öykü*, S. 2.
- Apaydın, Talip (1975). "Türk Öykücülüğü Özel Sayısı Üzerine" *Türk Dili Dergisi*, S.286.
- Apaydın, Talip (1976). "Kurtuluş Savaşı Romanı", *Türk Dili*, S. 29.
- Apaydın, Talip (1981). *Vatan Dediler*, Yalçın Yay., İstanbul.
- Apaydın, Talip (1991). *Köylüler*, Cem Yay., İstanbul.
- Apaydın, Talip (1992). "Yakıcı Gerçekler" *Abc*, S. 112.
- Apaydın, Talip (1995). *Bilgiden Bilince Eğitim*, (Röp: Ayten Sürer, "Talip Apaydın'la Konuşma), Ankara.
- Apaydın, Talip (2000). "Köy Enstitülerinde Sanat Eğitimi, Okuma Alışkanlığı", *Müdafaa-i Hukuk*, S. 20.
- Artuç, İbrahim (1987). *Kurtuluş Savaşı Başlarken*, Kastaş Yay., İstanbul, 1987.
- Aslankara, M. Sadık (2003). "Yüzbaşı Selahattin'in Romanı", (Ed. Mürşit Balabanlılar), *Türk Romanında Kurtuluş Savaşı*, TİBKY, İstanbul.
- Ateş, Kemal. (1985). "Köy Romanında Yöre Dili", *Çağdaş Eleştiri*, S. 4.
- Atuf Kansu, Ceyhan (1962). "Köy Enstitülerinin Edebiyatımıza Getirdikleri" *İmece*, S. 13.
- Avcioğlu, Doğan (1969). *Türkiyenin Düzeni*, Bilgi Yayınevi, İstanbul.
- Avcioğlu, Doğan (1974). *Milli Kurtuluş Tarihi, C. I-* İstanbul Matbaası, İstanbul.
- Aybars, Ergün (1987). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I*, Ege Üniversitesi Yay., İzmir, 1987.
- Bahçekapılı, A. (1973). "Talip Apaydın'la Söyleşi", *Soyut*, S. 4.
- Baki, Hayati (1993). *Tanzimat Edebiyatında Roman ve İnsan*, Promete Yay., İzmir.

- Balkız, Ali (1999). "Köyün ve Köylünün Romancısı Talip Apaydın", *Evrensel Kültür*, S. 90.
- Bayrak, Mehmet (1975). "Köy Edebiyatı ve Sorunları Üstüne Fakir Baykurt'la Konuşma", *Öykü*, S. 3.
- Bayrak, Mehmet (1978). *Köy Enstitülü Yazar ve Ozanlar*, 1978.
- Bayrak, Mehmet (2000). *Köy Enstitüleri ve Köy Edebiyatı*, ÖZ-GE Yay., Ankara.
- Bayraktar, Bayram (2020). "Kurtuluş Savaşı'nda Milliyetçi ve Devrimci Nitelikte Milli Halk Ayaklanması Olarak Kuva-yi Milliye Üzerine Tarihsel ve Kuramsal Bir Yaklaşım" *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XX/40 (2020-Bahar/Spring), ss. 25-39, s.1.
- Benk, Adnan (1982). "Köy Romanlarının Sonu Toplumcu Yazarları Kollayan Tuzak Köy", *Eleştiri Yazıları II*, I. Bsk., Doğan Kitapçılık, İstanbul.
- Binyazar, Adnan (1969). "Talip Apaydın'la", *Varlık*, S. 743.
- Binyazar, Adnan (1976). "Toz Duman İçinde/Vatan Dediler", *Türk Dili*, S. 298.
- Bozok, Hüsamettin (1964). "Hüseyin Rahmi'nin Romanlarında Köy, Köylü", *Yeditepe*, S. 100.
- Cangızbay, Kadir (1974). "Köy Enstitüsü Çıkışlı İki Yazar Üzerine İnceleme", *Fikir ve Sanatta Hareket*, S. 98.
- Cantek, Levent (1988). "Köy Manzaraları: Romantizm ve Gerçekliğin Düalizmleri", *Toplum ve Bilim*, S. 2001.
- Çetişli, İsmail (1999). *Memduh Şevket Esendal, -İnsan ve Eser-*, I. Bsk., Isparta.
- Çetişli, İsmail (2004). *Metin Tahlillerine Giriş 2 Hikaye Roman Tiyatro*, Akçağ Y, Ankara.
- Doğan, Mehmet H. (1976). "Türk Romanında Kurtuluş Savaşı" *Türk Dili Dergisi - Türk Dünya*, "Talip Apaydınla", 29 ocak 1979.
- Edgü, Ferit (1972). "Roman Bugün...", *Milliyet Sanat*, S. 239.
- Enginün, İnci (1980). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yay., İstanbul.
- Ergin, Muharrem (1973). "Devrimci Argosu", *Türk Edebiyatı*, S.19.
- Ergün, Mehmet (1972). "Başkalaşan Köy ve Edebiyat", *Yansıma*, S. 11.
- Ergün, Mehmet (1972). "Kentlileşen Köy Romanı" *Yansıma*, S. 12.
- Ergün, Mehmet (1977). "Köy Edebiyatı Ölüyor mu?", *Doğrultu*, S. 7.
- Ertop, Konur (1992). "Unuttuklarımızı Hatırlatan Yazar", *Hürriyet Gösteri*, S. 140.
- Ertop, Konur (1997). "Günümüz Türk Romanı 3" *Milliyet Sanat*, S. 238, 199.
- Fethi Naci, (1959). "Romanlar ve İdeolojiler", *Dost*, S. 6.
- Fethi Naci, (1970). "Ölmez Otu", *Yeni Dergi*, S. 68.
- Fethi Naci, (1981). *Türkiye'de Roman ve Toplumsal Değişme*, Gerçek Yayınevi, Ankara.
- Fethi Naci, (1990). *100 Soruda Türkiye'de Roman ve Toplumsal Değişme*, Gerçek Yay, İstanbul
- Fethi Naci, "Toplumsal Değişme ve Roman", *Milliyet Sanat*, S. 32.
- Gezer, Nadir (2000). "Talip Apaydın'la 'Kırsal Sancı' ve Köy Enstitüleri'nin 60. Yılı Üzerine", *Cumhuriyet Kitap*, 20 (Temmuz 2000).

- Gülerman, Adnan (1982). "Sanat ve Edebiyatta Gerçekçilik", *Türk Edebiyatı*, S. 104.
- Gündüz, Akıncı (1961). *Türk Romanında Köye Doğru*, TTK B. Ankara.
- Gündüz, Osman (2007). "Yakın Dönem Tarihsel Romanlarda Çatışma Alanları ve Tarihsel Romanların 'Ulusal Kimlik' Edinmedeki Rolü", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)*, Sayı: 35; s.135-156, Erzurum.
- Güvenç, Bozkurt (2010). *Türk Kimliği*. Boyut Yay, İstanbul.
- İpşiroğlu, Zehra (1985). "Türk Romanında Aydın Köylü İnkilemi", *Çağdaş Eleştiri*, S. 13.
- İzzettin Dinamo, Hasan (1975). "Toz Duman İçinde" *Yeni Ortam*, S. 13.
- Kansu, Ceyhun Atuf (1976). "Ulusal Kurtuluş Savaşı Üzerine", *Türk Dili*, 35.
- Kaplan, Mehmet (1964). "Köy Romanı", *Hisar*, S. 43.
- Kaplan, Mehmet (1975). *Cumhuriyet Devri Türk Şiiri*, 2. Bsk, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Kaplan, Mehmet (1982). *Kültür ve Dil*, Dergâh Yayınları, I.bsk, İstanbul.
- Kaplan, Mehmet (1991). *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar III*, Dergâh Yay., 2. Bsk., İst.
- Kaplan, Ramazan (1997). *Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Köy*, Akçağ Yay., Ankara.
- Karaosmanoğlu, Yakup Kadri (1983). *Yaban*, İletişim Yay., 16. baskı, İstanbul.
- Karaömeroğlu, M. Asım (2003). "Erken Dönem Türk edebiyatında Köylüler", *Doğu-Batı*, S.22.
- Kavcar, Cahit (1976). "Türk Roman ve Hikâyesinde Köye İlk Açılma", *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s. 1-4.
- Kaymaz, Nejat (1976). "Kurtuluş Savaşının Tarihsel Konumu", *Bellekten*, S. 160.
- Kemal Tahir (1965). *Yorgun Savaşçı*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Kirby, Fay (2000). *Türkiye'de Köy Enstitüleri*, Gül Dikeni Yay., 2. bsk., Ankara.
- Kıymaz, Ahmet (1991). *(1918-1928 Arası) Romanda Millî Mücadele*, Akçağ Y. Ankara.
- Kobal, Yunus (2002). "Millî Mücadelede İç Ayaklanmalar" *Türkler*, C.:16, Türkiye Y Ankara.
- Kocagöz, Samim (1956). "Köy Konusu", *Yeditepe*, S. 117.
- Kocagöz, Samim (1962). *Kalpklılar*, Ataç Kitabevi, İstanbul.
- Köknel, Özcan (1993). *Kaygıdan Mutluluğa Kişilik*, Aktaran: Hayati Baki, *Tanzimat Edebiyatında Roman ve İnsan*, Promete Yay., Ankara.
- Köymen, Nusret (1942). "Türk Atasözlerinde Köy ve Şehir", *Ülkü*, S.29.
- Kudret, Cevdet (1960). "Roman Deyince", *Varlık*, S. 519.
- Kuntay, M. Cemal (1938). *Üç İstanbul*, Suhulet Kitabevi, İstanbul.
- Mehmet Murat, (1890). *Turfanda mı Yoksa Turfa mı*, Mehmet Bey Matbaası, İstanbul.
- Menemencioğlu, Muazzez (1962). "Talip Apaydın'la", *Varlık*, S. 569.
- Mustafa Kemal, (1993). *Eskişehir-İzmit Konuşmaları (1923)*, İstanbul, Kaynak, 1993, s.87-89.

- Mustafa Kemal, (1969). *Nutuk*, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Cilt 1, MEB, 1969.
- Mutluay, Rauf (1976). *50 Yılın Türk Edebiyatı*, Türkiye İş Bank Yay., İstanbul.
- Önertoy, Olcay (1984). *Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı ve Öyküsü*, Türkiye İBKY, Ankara.
- Özdemir, Emin (1982). "Talip Apaydın'la, Bireyselliğe Sığınmanın Sırası Değil", *Gösteri*, S. 16.
- Özdemir, Emin (1994). *Yazınsal Türler*, Ümüt Yay., Ankara.
- Özdemir, Emin (1999). "Talip Apaydın'da Dil ve Anlatım Örüntüsü", *Evrensel Kültür*, S. 90.
- Özkırımlı, Atilla, "Köy Enstitülerinden Yetişen Sanatçılar", *Cumhuriyet*, 24 Nisan 1976.
- Poyrazoğlu, Osman Nuri (1992). "Apaydın'ın Köylüleri", *Öğretmenin Kitaplığı*, S. 47.
- René Wellek – Austin Warren (1983). *Edebiyat Biliminin Temelleri*, Çev.: Ahmet Edip Uysal, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., I. Bsk., Ankara.
- Sevinç, Canan (2009). "Atatürk Dnemi (1923-1938) Türk Romanında Millî Mücadele", *Turkish Studies International Periodical For the Languages*, Volume 4 /1-II Winter.
- Şahin, (Osman (1999). "Anadolu Tutkunu Talip Apaydın", *Evrensel Kültür*, S. 90.
- Şahin, İbrahim (2000). "Türk Romanının Tarihi Gelişimi", *Türk Yurdu*, S. 153-154.
- Timur, Taner (1991). *Osmanlı-Türk Romanında Tarih, Toplum ve Kimlik*, AFA, İstanbul.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1979). *Uydurma Olan ve Olmayan Yeni Kelimeler Sözlüğü*, Umur, İst.
- Tonguç, İsmail Hakkı (1945). "Öğretmen Okullarından ve Köy Enstitüleri'nden Çıkanlara Mektup", *İlköğretim Dergisi*.
- Törenek, Mehmet (2002). *Türk Romanında İşgal İstanbulu*, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Tural, Sadık (1992). *Kültürel Kimlik Üzerine Düşünceler*. Ecdad Yayınları, Ankara.
- Tükel, Turhan (1960). "Beş romancı Tartışıyor", *Düşün*, İstanbul.
- Tükel, Turhan (1977). "Gerçeklik Açısından Köy Romanı", *Milliyet Sanat*, S. 237.
- Türk Kurtuluş Savaşının Tarihsel Konumu ve Niteliği", *Bellekten*, Nu.XL/160 (Ekim 1976).
- Türk Romanında Kurtuluş Savaşı Özel Sayısı (1976), *Türk Dili Dergisi*, S. 298.
- Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti (1931). Tarih IV: Türkiye Cumhuriyeti", İstanbul.
- Türkeş, Ömer A. (2003). "Yeni Bir Dönem, Yeni Bir Millî Mücadele", (Ed. Mürşit Balabanlılar), *Türk Romanında Kurtuluş Savaşı*, TİBY, İstanbul.
- Türkiye Dışpolitikasında 50. Yıl Kurtuluş Savaşımız (1919-1922)*, Dışişleri Bakanlığı Araştırma ve siyaset Planlama Genel Müdürlüğü Kütüphanesi, 1981, Ankara.
- Yağcı, Öner (2003). "Kutsal İsyân", (Ed. Mürşit Balabanlılar), *Türk Romanında Kurtuluş Savaşı*, TİBY, İstanbul.

- Yağcı, Yağcı (1992). “Talip Apaydın’la ‘Köylüler’ ve Ödül Üzerine” *Varlık* (KE), 1018.
- Yakar, AYTEKİN (1973). *Türk Romanında Millî Mücadele*, AÜDTCF Y, Ankara.
- Yetkin, Çetin (1960). *Müdafaa-i Hukuk*, S.20.
- Yetkin, Suut Kemal (1962). “Köy Romanı”, *Türk Dili*, S. 126.